

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Causal Relationship of Effectiveness of Small-sized Schools
Under the Office of Basic Education Commission

วิสันท์ พาหะมาก¹

ผ่องศรี วาณิชยศุภวงศ์²

อิศรัญฐ์ รินโรสง³

Wison Phahamak

Phongsri Vanitsupavong

Ilsaratt Rinthaisong

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และระยะที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคใต้ตอนบน จำนวน 402 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ด้วยโปรแกรม LISREL

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

² รองศาสตราจารย์ ดร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

³ รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา การนำนโยบายสู่การปฏิบัติและการบริหารจัดการ ทั้งกลุ่มโรงเรียนที่มีผลคะแนนโอเน็ตสูงและผลคะแนนโอเน็ตต่ำ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำของผู้บริหาร การนำนโยบายสู่การปฏิบัติส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก การนำนโยบายสู่การปฏิบัติและภาวะผู้นำของผู้บริหาร ส่งผลทางตรงต่อสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา ในขณะที่สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษาส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กโดยส่งผ่านการบริหารจัดการ

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This research aimed to develop and examine the consistency, with the empirical data, of causal relationship of effectiveness of small-sized schools under the Office of Basic Education Commission. The research was divided into two phases. Firstly, based on literature review, the researcher wrote a causal relationship model. The model was developed further by assistance of 7 experts through a semi-structural interview. Secondly, the model of effectiveness of small-sized schools under the Office of Basic Education Commission was examined for its consistency. The data were gained from 402 school administrators, using five rating scale questionnaires. The data analysis was conducted with statistical tools such as percentile, mean, standard deviation and path analysis by LISREL analysis.

The findings revealed that the model showing causal relationship of the effectiveness of small-sized schools under the Office of Basic Education Commission consisted of 4 factors; administrators' leadership, teachers' competency, policy implementation, and management. Schools in the high o-net score group and the low o-net score group had the consistency of the model with empirical data statistically significantly at the level of .01. That is, administrators' leadership and policy implementation had a direct influence on the effectiveness of small-sized schools. In addition, the policy implementation and administrators' leadership affected teachers' competency while the teachers' competency had indirect influence to the effectiveness of small-sized schools through management.

Keywords : effectiveness, small-sized schools

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งทำให้โลกไร้พรมแดน การเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลกที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงจึงเป็นเรื่องจำเป็น ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน ได้แก่ สถิติปัญญาและความสามารถของคน การพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยมีการศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนให้สามารถพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวได้อย่างเต็มที่ เมื่อพิจารณาสภาพการจัดการศึกษาของไทยในระยะเวลาที่ผ่านมา จะพบว่าวิกฤตการณ์ทางการศึกษาที่สำคัญประการหนึ่งคือ เรื่องคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาขึ้นใหม่ เพื่อนำไปสู่ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม ทั้งนี้ให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง การกระจายอำนาจทางการบริหารการศึกษาเป็นการกระจายภารกิจ อำนาจหน้าที่รับผิดชอบและการตัดสินใจในการบริหารงานจากระดับกระทรวงไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติที่จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) โดยมีวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพภายในปี 2561 และได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ให้ใช้ในโรงเรียนทั่วประเทศตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรและพัฒนาได้อย่างเหมาะสมไปพร้อมกับเป้าหมายของอาเซียน (ASEAN) ภายในปี 2561 จากการติดตามผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 พบว่า การพัฒนาผู้เรียนยังไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสภาพปัญหาของประเทศด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-NET ดำเนิน 5 วิชาหลัก ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้นำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดกับผู้เรียนแต่กลับพบว่าโรงเรียนจำนวนมาก ยังไม่สามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างน่าพึงพอใจซึ่งในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน ซึ่งมีจำนวนประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีโดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ภารกิจเร่งด่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานคือการส่งเสริมระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพโดยส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนขนาดเล็กพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้ได้ตามมาตรฐานของหลักสูตรและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) ทั้งนี้จากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ประจำปีงบประมาณ 2554 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและ

ประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาเข้ารับการประเมิน 7,042 แห่ง สถานศึกษาในภาคกลางได้รับการรับรองมาตรฐานสูงสุดร้อยละ 71.18 ในขณะที่สถานศึกษาในภาคใต้ มีสัดส่วนสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสูงสุด ร้อยละ 31.71 และเหตุผลที่ทำให้สถานศึกษาเหล่านี้ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานเนื่องจากการไม่ผ่านการประเมินในตัวบ่งชี้พื้นฐานที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน คือ มีคะแนนการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) อยู่ในระดับต่ำ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ได้จัดทำข้อเสนอไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ดำเนินการส่งเสริมและมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมและมีประสิทธิภาพ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2556)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจหลักที่สำคัญ คือ การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้เด็กในวัยเรียนทุกคนได้เรียนอย่างทั่วถึง มีการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2544 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษากระจายอยู่ทั่วประเทศ มีขนาดแตกต่างกันตามสภาพความหนาแน่นของชุมชนและประชากรและมีสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คนจำนวนมาก จากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการดำเนินงาน

ยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ โรงเรียนขนาดเล็กยังคงใช้งบประมาณและทรัพยากรไม่คุ้มค่า และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังต่ำ โดยที่ผ่านมามีปัญหาขาดแคลนครูและสื่อเทคโนโลยี ที่ทันสมัย ครูไม่ครบชั้นเรียน งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค ประกอบกับนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ไม่สามารถส่งเสริม สนับสนุนค่าใช้จ่าย ด้านการศึกษาให้บุตรหลานได้ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ส่งผลให้โรงเรียน ขนาดเล็กขาดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา นักเรียนขาดโอกาสในการได้รับการศึกษา อย่างมีคุณภาพแต่ก็มีโรงเรียนขนาดเล็กส่วนหนึ่งสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมี คุณภาพ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

จากเหตุผลความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้ได้เป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้บริบทของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ ประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูล เชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิภาพโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น ที่ได้ทำการศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลของประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ

ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Design) คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยการวิจัยเชิงคุณภาพใช้ข้อมูลสารสนเทศที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) มาร่วมวิเคราะห์เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ที่ค้นพบจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการวิจัยเชิงปริมาณใช้ข้อมูลเชิงตัวเลขจากแบบสอบถาม เพื่อทดสอบและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและร่างตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนและกำหนดองค์ประกอบหลักองค์ประกอบย่อยและรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก
- 2) นำกรอบแนวคิดในการวิจัยไปกำหนดประเด็นเพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้างและนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน และ
- 3) นำผลจากการสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน มาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็นสำคัญเพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุน การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีตัวแปรที่ศึกษาดังต่อไปนี้

ตัวแปรแฝงภายนอกและตัวแปรสังเกตได้ประกอบด้วยตัวแปร 2 ตัวแปร ได้แก่

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) : LEAD ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้จำนวน 3 ตัวแปร คือ คุณลักษณะส่วนบุคคล (X1) พฤติกรรมผู้บริหาร (X2) และทักษะของผู้บริหาร (X3)

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (Policy Implementation) : POL ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 4 ตัวแปร คือ การแปลงนโยบาย (X4) การจัดการทรัพยากร (X5) การวางแผนและการจัดองค์กร (X6) การวางแผนและจัดการองค์กร และการปฏิบัติและการดำเนินงาน (X7)

ตัวแปรแฝงภายในและตัวแปรสังเกตได้ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่

ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก : COMP ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้จำนวน 3 ตัวแปร คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y1) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Y2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (Y3)

การบริหารจัดการ (Management) : ADM ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้จำนวน 3 ตัวแปร คือการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Y4) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (Y5) การบริหารแบบศูนย์เครือข่าย (Y6)

สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา (Teacher's Competency) : COM ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 4 ตัวแปร คือ คุณลักษณะส่วนบุคคล (Y7) ความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Y8) ทักษะความสามารถ (Y9) แรงจูงใจ (Y10)

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปตามประเด็นที่สำคัญตามตัวบ่งชี้และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้สนับสนุนการพัฒนา รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ตลอดจนนำไปใช้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิผลต่อไป

ตอนที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์นั้น ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคใต้ตอนบน 13 เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ใน 7 จังหวัด ได้แก่ ชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา และภูเก็ต จำนวน 1,993 โรงเรียน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ต้องใช้สถิติวิเคราะห์ขั้นสูงในการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลของตัวแปรตามกรอบแนวคิดการวิจัย ต้องมีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในอัตราส่วน 1 ตัวแปร ต่อ 20 ตัวอย่าง หรือมีตัวอย่างขนาด 20 เท่าของตัวแปร และต้องมีตัวอย่างเท่ากับหรือมากกว่า 100 ตัวอย่าง เนื่องจากเมื่อมีตัวอย่างข้อมูลน้อยจะส่งผลให้เกิดโอกาสในการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่งผลให้ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการบริหารโรงเรียนเอกชนตามกรอบแนวคิดการวิจัยไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) และการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมด จำนวน 17 ตัวแปร ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจึงควรมีไม่น้อยกว่า 340 คน และเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรและมีความเชื่อมั่นตามหลักการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 402 คน โดยการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานหรือโอเน็ต (Ordinary National Educational Test : O-NET) สูง จำนวน 202 คน และโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานหรือโอเน็ต (Ordinary National Educational Test : O-NET) ต่ำจำนวน 200 คน โดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ตอนที่ 1 จากนั้นนำมาตรวจสอบความสอดคล้องด้วย

การวิเคราะห์ค่าสถิติที่เกี่ยวข้องและค่าอิทธิพลของตัวแปรตามรูปแบบความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้น ทั้งนี้ แบบสอบถามเป็นลักษณะข้อคำถามแบบรายการมาตราส่วนการประมาณค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ท (Likert's Scale) และมีการสร้างแบบสอบถาม 2 ตอน ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา หรืออายุราชการ ซึ่งเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ

2) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคใต้ตอนบน โดยจำแนกเนื้อหาในแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ (1) ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร (2) ปัจจัยสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา (3) ปัจจัยการบริหารจัดการ (4) ปัจจัยการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (5) ประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) เป็นรายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน พิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1990 : 204) ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีค่าคำนวณได้ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (ยุทธ ไกยวรรณ, 2545 : 174) ดังนั้น แบบสอบถามการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มีคุณภาพตามเกณฑ์ความเที่ยงตรงของเนื้อหาสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ และมีการทดลองใช้แบบสอบถาม ด้วยการนำแบบสอบถามที่ได้จากการปรับปรุงสำนวนภาษาในแบบสอบถามรายข้อตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิให้มีความกระชับและชัดเจนมากยิ่งขึ้น จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในลักษณะความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ศึกษาเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง และนำผล

การทดลองใช้แบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งหมดมีเกณฑ์มาตรฐานของค่าความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 0.92 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่อยู่ในระดับสูงและมีคุณภาพต่อการนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่กำหนดไว้ในโมเดล สมมติฐานการวิจัย และวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ที่ปรากฏในความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นและการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน รวมทั้งการปรับรูปแบบค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์เพื่อให้ได้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารโรงเรียนเอกชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยการศึกษานวนคิด ทฤษฎี บทความวิจัยและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในการศึกษาองค์ประกอบและปัจจัยที่สำคัญ ปัจจัยที่สำคัญด้วยวิธีการการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน ขนาดเล็กที่มีคุณภาพได้รับรางวัลดีเด่นและนักเรียนมีคุณภาพติดอันดับ 10 โรงเรียนของระดับประเทศจากสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และการบริหารจัดการ ดังนี้

1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็กทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยส่งผ่านปัจจัยการบริหารจัดการ ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลที่มุ่งมั่นในเรื่องผลสัมฤทธิ์ มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการบริหารงาน สามารถสร้างความร่วมมือและสร้างแรงจูงใจในการทำงานระหว่างครูและผู้บริหารได้ และที่สำคัญสามารถดึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารโรงเรียน บริหารโรงเรียนด้วยหลักคุณธรรม จริยธรรม ถือเป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานที่ต้องมีเพื่อการบริหารงานเป็นไปตามธรรมาภิบาลการดำเนินงานซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนต่างให้ความสำคัญในหลักพื้นฐานการทำงานทุกสายอาชีพ ต้องมีพื้นฐานที่ดีมาจากบุคลากรผู้บริหารต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน โดยให้ความสำคัญต่อการบริหารงาน ด้วยหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา อีกทั้งควรมีการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุน ดูแลพฤติกรรมให้มีการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมของบุคลากรและนักเรียน ทั้งการปฏิบัติต่อกันเรียนและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียต้องอยู่ในความเหมาะสมถูกต้องตามจริยธรรมและคุณธรรม อาจกระทำโดยการเสริมสร้างหรือสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศ เพื่อให้ทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎและระเบียบ ทั้งของโรงเรียนและกฎหมาย ทั้งนี้การบริหารทุกฝ่ายของผู้บริหารนั้นต้องมีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกฝ่ายยอมรับและยึดเป็นต้นแบบในการทำงานที่ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล

2) สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยด้านสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็กทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยส่งผ่านปัจจัยการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องมีความรู้ ทักษะและความคิดรวบยอดในเรื่องของหลักสูตร สามารถบูรณาการในหลักสูตร สามารถจัดการเรียนรู้คละชั้นได้อย่างเหมาะสม ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย และมีวิธีการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมตามศักยภาพของนักเรียนมีความคิดริเริ่ม

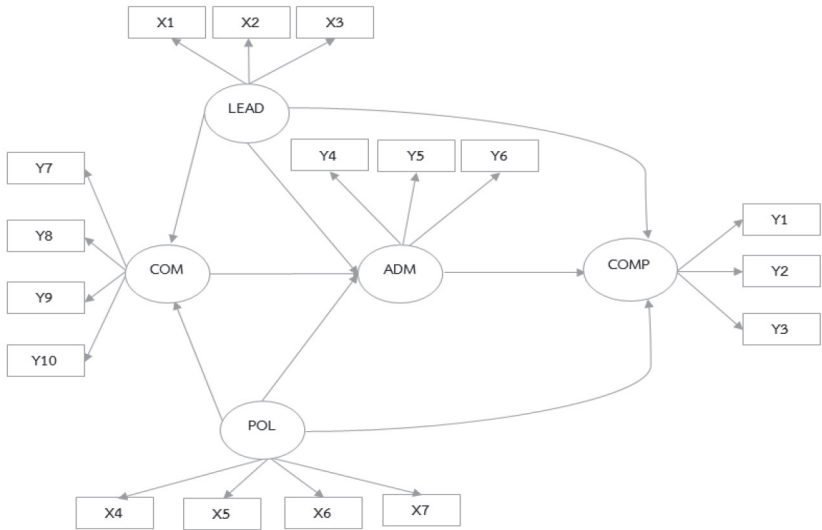
สร้างสรรค์และพัฒนาวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย ครูมีความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาการเรียนการสอนได้ดี ครูมีความสามารถในการประยุกต์สื่อและอุปกรณ์ช่วยสอน สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน รู้จักใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนให้เกิดประโยชน์และที่สำคัญจะต้องคำนึงถึงแรงจูงใจด้วย ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก

3) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัตินั้นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยส่งผ่านปัจจัยการบริหารจัดการและปัจจัยการจัดการเรียนรู้จะเห็นได้จากการติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กที่มีโอกาสได้ทำงานใกล้ชิดกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีโอกาสที่จะเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผลสูงตามมาด้วย การนำนโยบายสู่การปฏิบัตินั้นเป็นกระบวนการที่สำคัญ ถ้าหากกำหนดนโยบายที่ดีแต่ไม่สามารถที่จะแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติได้ก็ย่อมไม่เกิดประโยชน์ต่อประสิทธิผลแต่อย่างใด

4) การบริหารจัดการ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลต่อปัจจัยจัดการเรียนรู้เป็นการบริหารจัดการแบบศูนย์เครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะก่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนในเครือข่ายจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งการเชื่อมโยงบุคลากรจากส่วนงานต่างๆ เข้าด้วยกัน มีโอกาสทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นการรวมทรัพยากรที่มีเข้าด้วยกัน ส่วนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการกระจายอำนาจ จากส่วนกลาง คือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน ให้มีอำนาจในการบริหารจัดการงานทั้ง 4 งาน ของโรงเรียน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไปโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน ส่วนการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นสิ่งที่โรงเรียน ขนาดเล็กควรจะนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการปฏิบัติงาน ซึ่งการบริหารเชิงกลยุทธ์จะไปเชื่อมโยงกับการประเมินภายนอกของสำนักงาน

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) การบริหารจัดการโรงเรียนที่มีคุณภาพและส่งผลให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องมีการวางแผนเพื่อใช้บริหารจัดการด้านต่างๆ ของโรงเรียน แต่ต้องครอบคลุมตามเกณฑ์ข้อกำหนดมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนตามระดับการศึกษา ซึ่งการบริหารโรงเรียนต้องมีผู้บริหารและคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ในการดูแลและรับผิดชอบหน้าที่ร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการบริหารโรงเรียน ทั้งนี้ต้องมีการนำข้อมูลสารสนเทศเข้ามาประกอบการแก้ปัญหาและใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานประจำปีของฝ่ายบริหารอย่างชัดเจน และผู้บริหารยังให้ความเห็นตรงกัน ถึงการบริหารสมัยใหม่ ที่มีทั้งเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ ตลอดทั้งมีข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยง่ายและสะดวกต่อการจัดเก็บ วิเคราะห์ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการของผู้ใช้สารสนเทศด้านต่างๆ ดังนั้นจึงควรมีการนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สำคัญทั้งภายในและภายนอกมาใช้ประกอบการวางแผนเชิงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการโรงเรียน โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำแผนการพัฒนาการศึกษาในการร่วมกันกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้เป็นไปตามผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารโรงเรียนเอกชนตลอดทั้งมีการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ของแผนการปฏิบัติงานทุกฝ่าย และทำการประเมินผลการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกัน และต้องมีการพัฒนาแผนกลยุทธ์ที่มีตัวบ่งชี้และแผนปฏิบัติงานประจำปีที่สอดคล้องกับอุดมการณ์และหลักการจัดการศึกษาแห่งชาติ

จากผลการวิจัยในตอนต้นที่ 1 สามารถสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคใต้ตอนบนดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคใต้

2. การตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคใต้ตอนบน

2.1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคใต้ตอนบน

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยที่ส่งผลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคใต้ตอนบนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนโอเน็ตสูงและคะแนนโอเน็ตต่ำ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้จำนวน 17 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) กัน ในระดับต่ำ ($r_{xy} < 0.300$) ปานกลาง ($0.300 < r_{xy} < 0.700$) และระดับสูง ($r_{xy} < 0.850$) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีคะแนนโอเน็ตสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.298 ถึง 0.741 และกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีคะแนนโอเน็ตต่ำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.324 ถึง 0.721 ซึ่งเป็นค่าน้อยกว่า 0.85 ตามทฤษฎีของ Kline (2011) และสามารถนำตัวแปรจำนวน 17 ตัวแปร ไปใช้ศึกษาวิจัยได้

2.2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ตอนบน

2.2.1 ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเพื่อหาความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคใต้ตอนบนกับข้อมูลเชิงประจักษ์กลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนโอเน็ตสูง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรผลกับข้อมูลเชิงประจักษ์กลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนโอเน็ตสูง

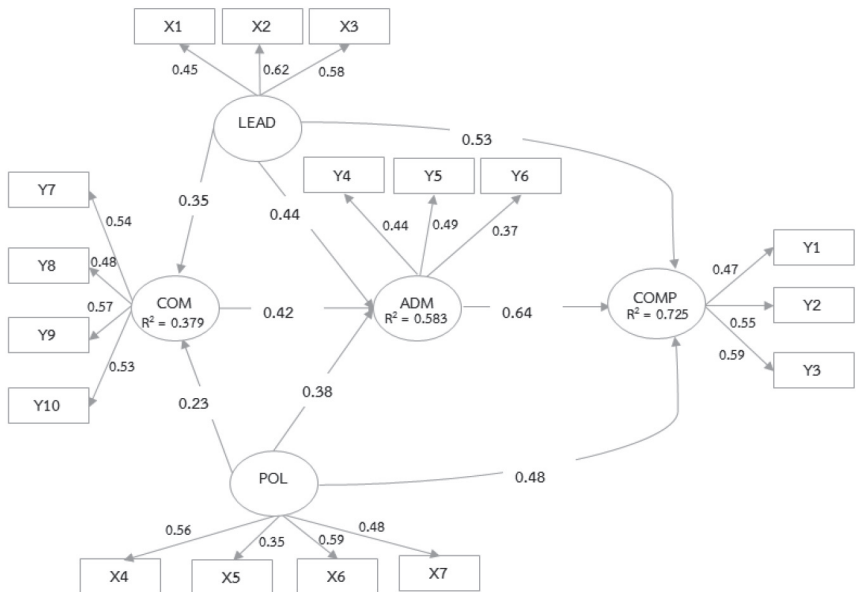
ตัวแปรผล	R ²	อิทธิพล	ตัวแปรสาเหตุ			
			LEAD	POL	COM	ADM
COMP	0.725	DE	0.53**	0.48**	-	0.64**
		IE	0.37**	0.30**	0.27**	-
		TE	0.90**	0.78**	0.27**	0.64**
ADM	0.583	DE	0.44**	0.38**	0.42**	-
		IE	0.15**	0.10**	-	-
		TE	0.59**	0.48**	0.42**	-
COM	0.379	DE	0.35**	0.23**	-	-
		IE	-	-	-	-
		TE	0.35**	0.23**	-	-

** p < .01

จากตารางที่ 1 พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นนั้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยค่าสถิติทุกตัวผ่านตามเกณฑ์ ดังนี้ ค่าไคสแควร์ที่องศาอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.610 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่า 0.978 และดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (AGFI) มีค่า 0.962 ทั้งสองมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ คือ 0.95 ตลอดทั้งค่ามาตรฐานดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (SRMR) มีค่า 0.038 และรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่า 0.040 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 0.05 ดังนั้น เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวผ่านเกณฑ์มาตรฐานความสอดคล้อง แสดงว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโมเดลการวิจัย มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ในภาคใต้ตอนบนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ของกลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนสอบโอเน็ตสูง

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) ของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มโรงเรียนที่มีผลการสอบโอเน็ตสูง ซึ่งเป็นค่าที่อธิบายความแปรปรวนร่วมกันของตัวแปรเชิงสาเหตุในรูปแบบความสัมพันธ์ของการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ 3) การบริหารจัดการ และ 4) สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุในโมเดลที่สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กได้ร้อยละ 72.50 ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหาร การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุในรูปแบบความสัมพันธ์ของการวิจัยที่สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กได้ร้อยละ 58.30 นอกจากนี้ยัง พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุในรูปแบบความสัมพันธ์ของการวิจัยที่สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 37.90 ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลการตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์กลุ่มโรงเรียนโอเน็ตสูง

2.2.2 ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเพื่อหาความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคใต้ตอนบนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของกลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนโอเน็ตต่ำ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรผลกับข้อมูลเชิงประจักษ์กลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนโอเน็ตต่ำ

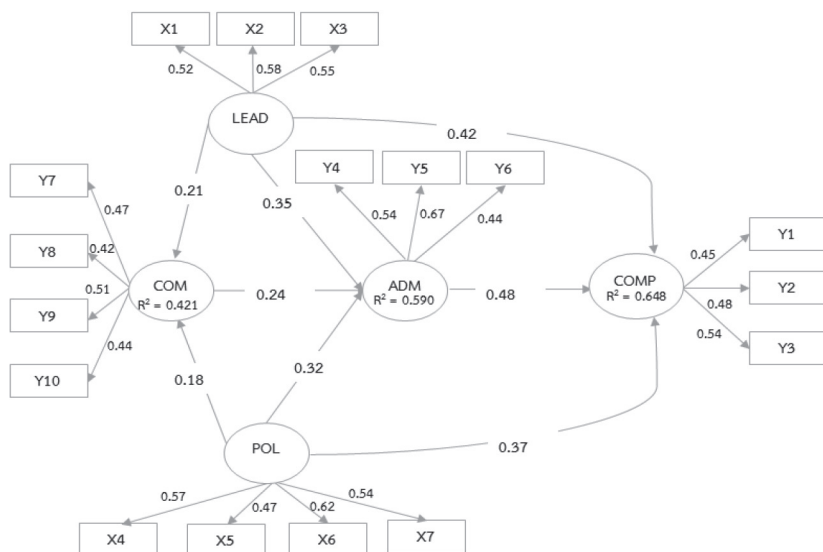
ตัวแปรผล	R ²	อิทธิพล	ตัวแปรสาเหตุ			
			LEAD	POL	COM	ADM
COMP	0.725	DE	0.42**	0.37**	-	0.48**
		IE	0.19**	0.17**	0.12**	-
		TE	0.61**	0.54**	0.12**	0.48**
ADM	0.583	DE	0.35**	0.32**	0.24**	-
		IE	0.05**	0.04**	-	-
		TE	0.40**	0.36**	0.24**	-
COM	0.379	DE	0.21**	0.18**	-	-
		IE	-	-	-	-
		TE	0.21**	0.18**	-	-

** p < .01

จากตารางที่ 2 พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นนั้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยค่าสถิติทุกตัวผ่านตามเกณฑ์ ดังนี้ ค่าไคสแควร์ที่องศาอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.880 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่า 0.982 และดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (AGFI) มีค่า 0.971 ทั้งสองมีค่าสูงกว่าเกณฑ์คือ 0.95 ตลอดทั้ง ค่ามาตรฐานดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (SRMR) มีค่า 0.042 และรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่า 0.048 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ .05 ดังนั้น เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวผ่านเกณฑ์มาตรฐานความสอดคล้อง แสดงว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโมเดลการวิจัย มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ในภาคใต้ตอนบนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของกลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนโอเน็ตต่ำ

การศึกษาวิจัย ได้พิจารณาผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มโรงเรียนที่มีผลการสอบโอเน็ตต่ำ ซึ่งเป็นค่าที่อธิบายความแปรปรวนร่วมกันของตัวแปรเชิงสาเหตุในรูปแบบความสัมพันธ์ของการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ 3) การบริหารจัดการ และ 4) สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุในโมเดล ที่สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 64.80 ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหาร การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุในรูปแบบความสัมพันธ์ของการวิจัยที่สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 59 นอกจากนี้ ยังพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุในรูปแบบความสัมพันธ์ของการวิจัยที่สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 42.10 ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ผลการตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์กลุ่มโรงเรียนโอเน็ตต่ำ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ตอนบน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และการบริหารจัดการโรงเรียน แต่ละปัจจัยดังต่อไปนี้

ปัจจัยในกลุ่มของข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีคะแนนสอบโอเน็ตระดับสูงนั้นพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสภาพความเป็นจริงมากแสดงถึงความสำคัญของปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นผู้นำสถานศึกษาในการนำไปสู่การบริหารงานและการควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนและเป้าหมายสู่การเกิดประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก เช่นเดียวกับกลุ่มของ

โรงเรียนที่มีคะแนนสอบโอเน็ตที่พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญอยู่ในระดับสภาพความเป็นจริงมาก ถึงแม้ว่าผลการวิเคราะห์นั้น ในกลุ่มของโรงเรียนที่มีคะแนนโอเน็ตต่ำจะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษามากเป็นอันดับแรก แต่ทั้งนี้ควรอ้างอิงผลจากกลุ่มข้อมูลที่มีคะแนนโอเน็ตสูงเป็นหลัก เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของปัจจัยด้านการบริหารจัดการของข้อมูลกลุ่มที่มีคะแนนโอเน็ตสูงนั้นพบว่า ปัจจัยดังกล่าวมีระดับสภาพความเป็นจริงมาก เช่นเดียวกับในกลุ่มข้อมูลคะแนนโอเน็ตต่ำ ที่พบว่าปัจจัยบริหารจัดการเป็นปัจจัยที่มีระดับสภาพความเป็นจริงมาก แม้จะมีความสำคัญในลำดับที่ 4 ก็ตาม เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ของกลุ่มข้อมูลคะแนนโอเน็ตต่ำ พบว่า ทุกตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสภาพความเป็นจริงมาก ในส่วนของกลุ่มที่มีคะแนนโอเน็ตสูงนั้น ปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ มีความสำคัญอยู่ในระดับสภาพความเป็นจริงมาก เช่นเดียวกับกลุ่มข้อมูลคะแนนโอเน็ตต่ำที่พบว่า ปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสภาพความเป็นจริงมาก

นอกจากนี้ พบว่า ปัจจัยด้านประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก ในกลุ่มของข้อมูลที่มีคะแนนโอเน็ตสูงนั้นมีค่าความสำคัญสูงเป็นลำดับที่ 5 ซึ่งเป็นลำดับสุดท้ายของปัจจัยในรูปแบบความสัมพันธ์ของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ อีกทั้งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสภาพความเป็นจริงมาก และเมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้พบว่า ทุกตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสภาพความเป็นจริงมาก โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับที่ 1 คือ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน รองลงมาคือ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามลำดับ ซึ่งเป็นลำดับเดียวกันกับกลุ่มของข้อมูลคะแนนโอเน็ตต่ำ แต่พบว่า ปัจจัยด้านประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าความสำคัญอยู่ในระดับสภาพความเป็นจริงปานกลาง และเมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสภาพความเป็นจริงสูง คือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนและตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับสภาพความเป็นจริงปานกลาง คือสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสภาพความเป็นจริงต่ำสุด

จากผลการศึกษาวิจัยข้างต้นพบว่า กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีคะแนนสอบโอเน็ตสูง ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย และนำไปใช้ประกอบการดำเนินงาน

เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กมากที่สุด ดังนี้ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา การบริหารจัดการ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ตามลำดับ และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีคะแนนสอบโอเน็ตต่ำ ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย และนำไปใช้ประกอบการดำเนินงานเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กมากที่สุด ดังนี้ สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา ภาวะผู้นำของบริหารการนำนโยบายสู่การปฏิบัติการบริหารจัดการ และประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก ตามลำดับ ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่าทั้ง 5 ปัจจัยข้างต้น เป็นปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีความเห็นตรงกันต่อความสำคัญของปัจจัยดังกล่าวต่อการนำไปใช้เพิ่มประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ตอนบน

2. การตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

ผลการดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี บทความวิจัย เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นต้นแบบในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อใช้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก และนำมาวิเคราะห์เนื้อหาและสกัดองค์ประกอบของปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเป็นตัวบ่งชี้และปัจจัยที่มีการนำไปใช้ในการบริหารงานจริงและประจักษ์แล้วว่า หากโรงเรียนขนาดเล็กนำไปใช้บริหารการดำเนินงานภายในโรงเรียนขนาดเล็กจะสามารถสนับสนุนให้การบริหารงานด้านต่างๆ ของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโรงเรียนขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2 กลุ่ม ที่มีผลการสอบโอเน็ตคะแนนสูงและคะแนนต่ำ และพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทุกเส้นทางที่ส่งผลไปยังประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็กทั้ง 4 ปัจจัยได้พิจารณาผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มโรงเรียน ที่มีผลการสอบโอเน็ตสูง ซึ่งเป็นค่าที่อธิบายความแปรปรวนร่วมกันของตัวแปรเชิงสาเหตุในรูปแบบความสัมพันธ์ของการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ 3) การบริหารจัดการ และ 4) สมรรถนะของครูและบุคลากรทาง

การศึกษา เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุในโมเดลที่สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ ประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 72.50 ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหาร การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุ ในรูปแบบความสัมพันธ์ของการวิจัยที่สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 58.30 นอกจากนี้ยังพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุในรูปแบบความสัมพันธ์ของการวิจัยที่สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 37.90 และจากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มโรงเรียนที่มีผลการสอบโอเน็ตต่ำ ซึ่งเป็นค่าที่อธิบายความแปรปรวนร่วมกันของตัวแปรเชิงสาเหตุในรูปแบบความสัมพันธ์ของการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ 3) การบริหารจัดการ และ 4) สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุในโมเดลที่สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 64.80 ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหาร การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุในรูปแบบความสัมพันธ์ของการวิจัยที่สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 59 นอกจากนี้ยังพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุในรูปแบบความสัมพันธ์ของการวิจัยที่สามารถ ร่วมอธิบายความแปรปรวนของการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 42.10

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนิต ทองอาจ (2553 : 11) ที่พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนคือความสามารถของโรงเรียนในการจัดการศึกษาได้สำเร็จ โดยผู้นำใช้แรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานอย่างเสียสละ และทำหน้าที่ประสานงาน ด้านการจัดการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด ประกอบด้วย ความสามารถด้านการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติ เชิงบวก ความสามารถด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และความสามารถด้านการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของพิมพรรณ สุริโย (2552 : 25) ที่พบว่า ความสำคัญที่ส่งผลให้เกิด

ประสิทธิผลของโรงเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารและ ครูในโรงเรียน ที่ทำงานร่วมกันจนสามารถทำให้นักเรียน ใฝ่รู้รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากระทบภายใน และภายนอก และสอดคล้องกับ เรียม สุขกล้า (2553 : 28) ที่ศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียนเกิดจากการบริหาร โรงเรียนให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหาร ครู ที่สามารถใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ ในการบริหารจัดการให้การปฏิบัติงาน บรรลุตามวัตถุประสงค์ คือ สามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก สามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน นอกจากนี้การศึกษาวิจัยครั้งนี้ยังมีความ สอดคล้องกับการศึกษาของ วิวัฒน์ มะโนวัฒนา (2548 : 47) ที่พบว่า การบริหารและ การดำเนินงานของโรงเรียนจนนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างจำกัด เป็นการแสดงถึงการดำเนินงานและการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดทั้งการบริหารโรงเรียนที่มีการคำนึงถึงประสิทธิผลของโรงเรียนด้านผลผลิตหรือ เน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การมีเจตคติที่ดี มีความสามารถในการปรับตัว เข้ากับสิ่งแวดล้อม รวมถึงความสามารถของโรงเรียนในการแก้ปัญหาต่างๆ จนเกิดความ พึงพอใจ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ย่อมส่งผลให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียนเช่นเดียวกัน ในขณะที่การศึกษาของ อรวรรณ อุ่นวิเศษ (2549 : 56) พบว่า ความสำเร็จของโรงเรียน ในการทำงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย การดำเนินงานด้านหลักสูตร ด้านการตัดสินใจ ด้านทรัพยากร ด้านภาวะผู้นำ ด้านบรรยากาศ และด้านผลลัพธ์ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Hoy and Furguson (1985 : 117 - 134) ที่ศึกษาพบว่า การมีประสิทธิผลของโรงเรียน เกิดจากการมีความสามารถในการจัดสรรทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาพแวดล้อมที่มากระทบ ทั้งภายในและภายนอก และความพึงพอใจในการทำงานของครู ดังนั้น ผลการศึกษาวิจัย ครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับการศึกษาของนักวิจัยและนักวิชาการหลายท่าน จึงแสดงให้เห็นได้ถึงความสำคัญของการนำปัจจัยที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ในการเสริมสร้าง

และพัฒนาโรงเรียน โดยเน้นการวางแผนนโยบาย โครงการ และกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กดังผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ดังนั้น ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับสูงทั้ง 2 กลุ่มข้อมูล โดยพบว่าในกลุ่มข้อมูลที่มิโอเน็ตสูงนั้น ปัจจัยทั้ง 4 ส่งผลได้สูงกว่ากลุ่มข้อมูลที่มิคะแนนโอเน็ตต่ำ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าปัจจัยทั้งหมดสามารถนำไปใช้ในการสนับสนุนการบริหารจัดการงานภายในโรงเรียนโดยยึดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ได้จากผลการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนโอเน็ตสูงเป็นหลัก ตลอดทั้งกลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนโอเน็ตสูงมีความจำเป็นต้องยึดจุดแข็งที่ติดอยู่แล้วและหาแนวทางในการพัฒนาจุดด้อยให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียน และในส่วนของกลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนโอเน็ตต่ำ มีความจำเป็นต้องเพิ่มความสำคัญของปัจจัยที่ได้จากผลการวิเคราะห์ และควรมีการพิจารณาประเด็นปัจจัย ตลอดทั้งแผนนโยบายกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนโอเน็ตสูงมาใช้เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิผลแก่โรงเรียนและเพิ่มระดับประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ โรงเรียนที่มีคะแนนโอเน็ตต่ำจะนำประเด็นปัจจัยจากกลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนโอเน็ตสูง มาใช้นั้น ต้องมีการพิจารณาถึงความพร้อมทั้ง ด้านทรัพยากร บุคลากร แผนนโยบาย และที่สำคัญคือนักเรียน ต้องให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า ทั้ง 4 ปัจจัย ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กทั้งสิ้น โดยเฉพาะปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลโดยรวมมากที่สุด ทั้งสองกลุ่มข้อมูล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีภาวะความเป็นผู้นำ โดยเน้นทักษะความเป็นผู้บริหาร พฤติกรรมผู้บริหาร และคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหาร ตามลำดับ

2. จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารจัดการส่งผลโดยตรงมากที่สุดต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารต้องมีการวางแผนนโยบายและกิจกรรมที่สนับสนุนปัจจัยการบริหารจัดการให้มากยิ่งขึ้น โดยการเรียงลำดับความสำคัญตามตัวบ่งชี้ ได้แก่ การบริหารเชิงกลยุทธ์ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการบริหารแบบศูนย์เครือข่าย ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา โดยการนำรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ไปตรวจสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์กับโรงเรียนในพื้นที่อื่นๆ ตลอดจนมีการศึกษาปัจจัยและตัวบ่งชี้เพิ่มเติมที่มีความเหมาะสม เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยด้วยวิธีการเชิงคุณภาพจากผู้มีความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้รับการยอมรับด้านคุณภาพและประสิทธิภาพเพื่อทราบปัจจัยและตัวบ่งชี้อื่นๆ ในการนำมาประกอบการศึกษาและพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กให้ชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

ชนิต ทองอาจ. (2553). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสม์ : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมพ์พรณ สุริโย. (2552). **ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- ยุทธ ไกยวรรณ. (2545). **พื้นฐานการวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เรียม สุขกล่ำ. (2553). **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิรัตน์ มะโนวัฒนา. (2548). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2556). **คู่มือการจัดสอบ O-NET สำหรับศูนย์สอบ 2556.** กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา.
- อรรวรรณ อุโนวิเศษ. (2549). **คุณภาพชีวิตการทำงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing** (5th ed.). New York : Harper Collins Publishers.
- Hoy, W.K. and Ferguson, J (1985). A Theoretical Frame work and Exploration of Organizational Effectiveness in School. **Educational Administration Quarterly**, 21 (2) :121-122.